

Det kongelige danske geografiske Selskab.

I det første Møde i Vinteren 1902—1903 holdt forhenværende Inspektør for det græske Skovvæsen *Aage Holten* Foredrag om *Natur og Folk i Nutidens Arkadien*. Lysbilleder.

I det andet Møde holdt Dr. phil. *Sven Hedin* Foredrag om sin *sidste store Rejse i Centralasien*.

Paa den i Maj afholdte Generalforsamling valgtes Professor, Dr. phil. *Jungersen*; Professor, Dr. phil. *N. V. Ussing*; Statsgeolog, Dr. phil. *V. Madsen* og

Kaptajn i Hæren *Daniel Bruun* til Medlemmer af Selskabets Raad.

Paa et den 10de Maj afholdt Raadsmøde vedtoges det at optage Mr. *Henry F. Hertz*, *Superintendent of Police* i Birma, som korresponderende Medlem.

Paa et den 8de Oktober afholdt Raadsmøde vedtoges det at tildele Kaptajn *Otto Sverdrup*, Chef for den anden norske Polarekspedition med „Fram“, Selskabets Guldmedalje.

Det festlige Hedin-Møde.

Med stor Imødekommenhed havde den berømte Rejsende efterkommet Bestyrelsens Henvendelse om at holde Foredrag i Selskabet og deltage i en festlig Sammenkomst, og Mødet afholdtes den 25de November Kl. 8 i Koncertpalæets store Sal.

Deres Majestæter *Kongen*, Kejserinde *Maria Feodorovna*, Deres kongelige Højheder *Kronprinsen og Kronprinsessen*, *Prinsesse Marie*, *Prinsesse Thyra*, *Prins Gustav* og *Hs. H. Prins Hans* havde Plads i den kongelige Loge, og i den tilstødende Loge bemærkedes *Ds. Excell. Konsejlspræsidenten og Kultusministeren*, den svensk-norske *Chargé d'affaires*, *Baron Falkenberg*, den svensk-norske Generalkonsul, *Kammerhere Berencreutz* o. fl.

Selskabets første Vicepræsident, *Hs. Excell. Viceadmiral Ravn*, aabnede Mødet med omtrent følgende Ord:

Deres Majestæter,
Deres kongelige Højheder,
mine Damer og Herrer!

Vi have jo iaften den store Glæde at se Dr. *Sven Hedin* i vor Midte, efter at han atter lykkelig er vendt tilbage efter en treaarig Rejse i Asiens ukjendte Indre. Paa Forsamlingens Vegne ønsker jeg Dem, Hr. Doktor, hjertelig Velkommen indenfor disse Mure, hvor De jo tidligere har været det kongelige danske geografiske Selskabs inderligt velkomne Gæst. Jeg giver Dem herved Ordet, idet jeg paa Forhaand udtaler en oprigtig Glæde over, at De med saa stor Imødekommenhed efterkom vor Opfordring til at gjøre os den Ære at

berette noget af alt det meget, som De har oplevet, siden vi sidst saas.

Hilset af livlige Haandklap tog derpaa Dr. *Sven Hedin* Ordet og gav en Række interessante Meddelelser om sin sidste treaarige Rejse.

Efter at Foredragsholderen i ganske korte Træk havde omtalt den i og for sig lange Rejse til *Kaschgar*, skildrede han, hvorledes han her udrustede sin første Karavane af Kameler og Heste, som førte ham til Byen *Laylik* ved *Tarim* Floden, hvor en Færge byggedes og indrettedes til Observatorium og Bolig til en Flodrejse paa omtrent halvtredje tusinde Kilometers Længde. Under Rejsen paa denne Flod, hvis Løb ikke tidligere var bekjendt, anstilledes Iagttagelser i forskjellig Retning med Hensyn til Flodens Strøm, Vandmængde, Egnens topografiske Forhold m. m. Denne Rejse varede fra den 17. September til den 7. December 1899. Han stødte derpaa til sin Karavane, der havde Befaling til at møde ved *Jangi-Köll*, hvor Karavanen gik i Vinterkvarter, men selv brød han op med fire Mand og syv Kameler for at krydse den østre, 285 Kilometer brede Del af Ørkenen, hvis vestlige Del var undersøgt paa Rejsen 1894—97, og hvor han mistede otte Kameler og to Mand paa Grund af Vandmangel. Hedin medbragte denne Gang intet Telt, for at gjøre Bagagen saa let som mulig; Termometret viste indtil $\div 33^{\circ}$ C. paa denne Rejse, der varede i to Maaneder.

Den 5. Marts 1900 brød han op fra *Jangi-Köll* med en ganske ny Karavane for at undersøge *Lop-*

Ørkenen, og her fandt han Ruinerne af en urgammel Stad, og disse forekom ham saa interessante, at han besluttede at besøge dem paa en gunstigere Aarstid. Med Kanoer foretoges derpaa Tilbagerejsen paa den nedre Tarim til Hovedstationen Jangi-Köll. Den 19. Maj brød man op herfra i to Partier til det nordlige Tibet; Dr. Hedin drog med to Kosakker ad Tarim til *Temirlik* i Tibet, som blev et andet Hovedkvarter. Her udrustedes en Kamel- og Hestekaravane, med hvilken Hedin i Sommeren 1900 undersøgte *østre Tibet*; i samfulde 93 Døgn mødte han ikke et Menneske.

Fra *Temirlik* foretoges senere en Ekspedition paa en Maaned i *nordre Tibet*. Den 12. December 1900 brød Hedin op med en ny Karavane og drog østpaa for at undersøge *Tibets nordre Randbjærg* og krydsede *Gobi-Ørkenen*, hvor man i tolv Døgn ikke fandt en Draabe Vand. Vilde Kamelers Spor førte Hedin til en Kilde. De tidligere omtalte Ruiner undersøgtes; det var saa koldt, at man kunde medtage Is for en Uge. Udgravninger foretoges, og bl. a. fandtes interessante kinesiske Manuskripter paa Træ og Papir. Manuskripterne ere fra det tredje Aarhundrede efter Kristus og bringe Meddelelser om svunden Kultur. Efter Udgravningerne fortsattes Forskningerne sydpaa; en Præcisionsnivellering udførtes, hvilken konstaterede Tilstedeværelsen af en Depression, som havde udgjort *Lop-nor* i svundne Tider.

Karavanens forskellige Grupper samledes senere i Byen *Tjarkhlik*, hvorfra den største Karavane, der nogensinde er draget til Tibet, udrustedes; den bestod nemlig af tredive Muhamedanere, fire Kosakker og en Lama samt 30 Kameler, 45 Heste og Muldyr, 78 Faar og 8 Hunde. Denne Karavane drog sydpaa, og efter 14 Dages Marche oprettede man en Hovedlejr, hvorfra Hedin, forklædt som Mongol og ledsaget af en Lama og en burjætisk Kosak, fortsatte Rejsen mod *Lhassa*. Efter ni haarde Dagsmarcher omringedes Hedin imidlertid af Tibetanerne, der erklærede ham for fangen. Efter længere Underhandlinger maatte Tilbagetoget tiltrædes under stærk tibetansk Bedækning. Man naaede Hovedlejren, og med hele Karavane gjorde da Hedin et fornyet Forsøg paa at trænge frem mod den hellige Stad, men denne Gang mødte han uimodstaaelig Modstand af fem hundrede Ryttere, udsendte fra *Lhassa* under to fornemme Medlemmer af Raadet i denne By. Efter tre Maaneders Rejse tværs igennem Tibet, en Rejse, hvorunder næsten hele Karavane gik tabt, og under hvilken man opdagede og udforskede flere store Søer, naaede endelig

Hedin, efter paa *Dalai Lamas* Befaling at være bleven forsynet med Lastdyr, Ladakh i Kaschmir.

Efter *Vicekongen i Indiens* Indbydelse aflagde Hedin nu et Besøg paa halvtredje Maaned i *Kalkutta* og andre af Indiens Storbyer, og April iaar tiltraadte han da fra Ladakh Hjemrejsen over *Karakorum Passet* og *Kaschgar*.

Levende og langvarigt Bifald hilste Dr. Hedins højest interessante Foredrag, som var overordentlig smukt illustreret med omtrent et Hundrede Lysbilleder og et meget stort Kort.

Vicepræsidenten rettede derpaa en hjertelig Tak til Foredragsholderen og udtalte omtrent følgende:

Højstærede Hr. Doktor!

Det levende Bifald, hvormed Deres Foredrag er blevet hilst, maa være Dem den bedste Borgen for, i hvor høj Grad Deres Meddelelser have interesseret alle. De har her iaften for os oprullet et Billede af tre lange, lange Aars Oplevelser, Oplevelser, som ere blevne hilste overalt i den civiliserede Verden med en Interesse, som noget virkeligt Stort er sikker paa at møde. Naar de Iagttagelser, som De i forskellig Retning med saa sjælden Energi og Udholdenhed har anstillet, nærmere blive bearbejdede, da vil dette utvivlsomt være til den geografiske Videnskabs Fremme, og der foreligger jo nu allerede saa haandgribelige Beviser for Deres sidste store Rejses Betydning for Kortet, at dette alene stiller Dem i Række med de Mænd, der have gjort mest for at afsløre Centralasiens Hemmeligheder. Vi vide godt, hvor store Savn og Farer saadanne Rejser medføre, og det glæder os derfor dobbelt at se Dem sund og rask i vor Midte i Besiddelse af Manddommens fulde Kraft. Endnu engang en hjertelig Tak, fordi De kom til *Kjøbenhavn* ogsaa efter den sidste berømmelige Færd og modtag nu de bedste Ønsker om Held og Lykke med, hvad De yderligere maatte foretage i Videnskabens Tjeneste.

Forinden jeg hæver Mødet, maa det være mig tilladt at henvende en varm Tak til Deres Majestæter og Deres kgl. Højheder for iaften at have bæret Selskabet med Deres Nærværelse og derved givet dette et fornyet Bevis paa Bevaagenhed. Jeg vil gjerne give denne Tak Udtryk i Form af et Løve for Hans Majestæt Kongen og hele hans Hus.

Nifoldige Hurraraab hilste Vicepræsidentens Ord.

Efter Mødet samledes Medlemmer af Selskabet til en festlig Sammenkomst.